

# DE REFORMATIE

## WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WIE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groesbeide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, 's-Gravenhage; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Low, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Thijss, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Volkenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes  
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f7.50 per jaar.

Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Behoeft aan gezag II. — Uit de Schrift: Vergelijken (Matth. 27:21). — Kerkelijk Leven: Synode-Indrukken VIII. Droeve afloop. — Literatuur en Kunst: Een historische roman. — Perschoon. — Pop. Wet. Schetsen: Over den Satan VI. — De Synode te Assen: 17e, 18e, 19e en slotzitting. Het Rapport der Dogmatisch-Exegetische Commissie II. Conclusies van het Rapport der Kerkrechtelijke Commissie (Slot). — Kerknieuws.

### BEHOEFTE AAN GEZAG.

#### II.

Zoals in het vorig artikel werd opgemerkt, meent Foerster het ziektebeeld van het moderne leven te zien in de zwakheid van den doorsneemensch tegenover de hem boven het hoofd gegroeide cultuur. Die zwakheid komt wel heel duidelijk uit in het gemis aan geestelijk hoort, dat onze samenleving kenmerkt. Op het eerste gezicht valt dit niet zoo in het oog en zou men eer geneigd zijn, aan het tegendeel te denken. Wie afgaat op den apodictischen, stelligen toon, waarop allerlei en daaronder soms de zonderlingste beweringen worden geuit, krijgt wel eens even den indruk, alsof de levens- en wereldbeschouwing van den modernen mensch op een door en door solide basis rust. Bij nadere kennismaking valt dit echter niet altijd mee. Het dilettantisme is troef in onzen tijd. Men „doet aan” wetenschap en kunst, religie en ethiek en zoo voort — dat wil zeggen: men zweert min of meer bewust bij de woorden van een of anderen meester en neemt daarbij in den regel de houding aan van rotsvaste beslistheid. Echte denkers plegen hun wetenschappelijke stellingen meestal met groote voorzichtigheid en vaak half aarzelen voor te dragen — de dilettant staat voor niets en proclameert met de grootste vrijmoedigheid zijn meeningen als onaantastbare axioma's. Er is soms haast iets komieks in de jongensachtige, gedurfde bravoure, waarmee hij zich waagt zelfs op het gladde ijs. Toch blijft hier, ondanks deze luidruchtigheid, de innerlijke holheid op den duur niet verborgen. Vroeg of laat blijkt veel van dit geliefhebber op allerlei gebied niet veel meer te zijn dan wat een Hollandsch volksgezegde noemt: „een koe met schapenribben”. De verzekerdheid, waarmee men een of andere opvatting huldigt, doet bij velen denken aan het huis op een zandgrond gebouwd. Een typisch symptoom van innerlijke leegte bij uiterlijk vertoon is o.a. het woordgebruik bij veel sprekers en schrijvers, door een artikel in de „Beiaard” niet ongeestig aangeduid als taalinflatie. Woorden als: verbaasd, enorm, ontzaglijk, machtig, geweldig, buitengewoon, herinneren, om de gedachteeloosheid, waarmee zij dikwijls gebezigd worden, sterk aan de befaamde Markenscheine van eenige jaren terug: zij noemen groote bedragen, maar zijn niets waard. Het schijnt nu eenmaal een artikel van de psychologische grondwet te zijn, dat naarmate iemand minder te zeggen heeft, hij groter mond opzet. Pascal heeft eens de fijne opmerking gemaakt, dat het evangelieverhaal van het lijden onzes Heeren altijd weer even sterk aangrijpt, juist omdat het zoo sober is van uitdrukking.

Maar daarentegen spreekt een tijd als de onze, die arm is aan groote gedachten, in superlatieven. Want wat wij in het moderne leven maar al te zeer missen, dat zijn waarlijk hooge idealen, die heel een geslacht beheerschen en het de richting wijzen van den weg, waarin de waarachtige vooruitgang wordt gediend. Het ideaal is veelszins verpluimd in ideaaltjes en wat zijn deze laatste anders dan een poovere caricatuur van het eerste? Wie, om maar iets te noemen, als kiezer een stembillet in handen krijgt, moet, wil hij den naam van zijn candidaat vinden, den weg zoeken in een doolhof van partijen en partijtjes, wier almaar groeiend getal een ontstellend blijk is van politieke onmacht. Weet iemand met zekere suggestieve vaardigheid eigen particuliere wenschen voor te stellen als een gemeenschapsbelang, waarvan het wel en wee der maatschappij afhangt, dan kan hij er vast op rekenen, aanhang te vinden. En zoo is het haast op elk gebied. De menschen zijn over het algemeen bijzonder licht geraakt op het

stuk van eigen zelfstandigheid; ze handhaven met hartstocht het recht, „zich uit te leven”, zichzelf te zijn, maar ze dragen, zonder het zelf te merken, het confectiecostuum van een levensopvatting, die de gril en de waan van den dag als mode gelieft voor te schrijven. En ook hier maken de kleeren den man: ze vertoonen helaas niet den snit van karakter.

De kracht van een waarlijk grootsch en geestelijk ideaal verheft heel den kring van degenen, die het najagen, doch waar zulk een ideaal ontbreekt, daar treedt de decadentie in met heel haar armzaligen nasleep.

Maar — en hier wringt de schoen — wezenlijke idealen komen altijd, onder een of anderen vorm, over ons met gezag. Ze laten hun autoriteit gelden. Ze zijn veeleischend, want ze vergen een volstrekte zelfovergave in den dienst van gehoorzame toewijding. Het echte ideaal bindt altijd. Naarmate het hooger mikt, bindt het sterker. Echte idealisten zijn gebonden, gegrepen, zooals de koopman gegrepen was door de schoonheid van de parel van groote waarde, waarvoor hij alles verkocht. Een idealist in den heiligen zin van het woord was Paulus, die zeggen kon, dat hij één ding deed: jagen naar het wit van den prijs der roeping Gods, waartoe hij gegrepen was. En alleen in die gebondenheid ontplooit het leven, frisch en vrij, zijn innerlijke kracht. Wie zich waarlijk beheerscht weet, kan heerschen. Wanneer eenmaal in het rijk der heerlijkheid de mensch zijn God in volkomen onderwerping diene zal, dan dienen alle dingen hem.

Doch hier ligt nu ook de bron van de kwaal, die heel onze beschaving ondermijnt. Haast aarzelen wij ik er op, omdat het reeds tot vervolens toe is gezegd, maar toch blijft het waar: het grenzenloze subjectivisme, dat van geen gezag buiten of boven zich wil weten, is als de tuberkel, die het moderne leven verwoest. Ik geef hier nog weer eens aan Foerster het woord, die dezen nood van onzen tijd wel zeer raak toekent. „Het meer en meer technisch worden van onze cultuur eischte — zoo zegt hij — een versterking van de karaktervormende eigenschappen. In plaats daarvan kwam steeds toenemende karakterloosheid. Een vaste autoriteit, waarop wij als op een lichtboei konden aansturen, werd weggenomen en in plaats van bezieling door hooge idealen, kwam louter techniek en intellectualistische verstijving; in plaats van zeker, doelbewust streven, verwildering en verwarring. Als gevolg daarvan kwam steeds meer en meer de toestand van onderwerping van de wereld des geestes aan de wereld der stof hetgeen voor ons allen beteekende een steeds meer gebonden worden aan onze zinnen en driften. Zoo staan wij aan den vooravond van, of leven reeds midden in een totale zedelijke verwording, waarvan het ginde nog niet is te overzien.” Het is niet een conservatief-gereformeerde, die hier met een zoo sombere Cassandra-stem alarm roept, maar een man, die zijn publieke loopbaan begonnen is als kampioen voor een autonome moraal, en die juist door zich te verdiepen in den geestelijken nood onzer samenleving tot geheel andere gedachten is gekomen.

En toch zijn hier en daar reeds duidelijk merkbaar de kenteekenen, dat dit subjectivistisch breken met alle autoriteit zich gaat wreken. Het woord van Horatius „naturam expellas furca, tamen usque recurret” wordt ook hier bewaarheid. Al eens komt de moderne mensch tot de ontdekking, dat hij in zijn verzet tegen alle uitwendig gezag, bezig is, zich den grond onder de voeten weg te graven. Zelfstandigheid is kostelijk, maar zij kan niet in de lucht hangen; ze heeft een steunpunt noodig buiten zich. Zij het aanvankelijk nog ietwat schuchter en sporadisch — de behoefte aan gezag begint weer wakker te worden. Menige ziel zoekt, moede van haar zwerftochten door de ruimte van het subjectivisme, evenals Noachs duif, een rustplaats voor 't hof van den voet. Het woord „autoriteit” klinkt in menig oor niet meer als een dissonant.

T. FERWERDA.

### UIT DE SCHRIFT.

#### Vergelijken.

Welken van deze twee wilt gij, dat ik u zal loslaten? Matth. 27:21.

Het vergelijken zit ons in het bloed.

En daar ligt een onschatbare zegen in.

Want wat zou het ontwakend kinderbewustzijn, wat zou de wetenschap vermogen, als men dat ene niet kon of mocht: vergelijken?

Het is God zelf, die ons in de dingen en de machten, die om ons heen zijn, het onderscheid ons zoo duidelijk heeft voorgelegd, dat wij niet anders kunnen dan vergelijken.

En wie aan deze vergelijkings-drift toegeeft, die zondigt niet, doch doet den wil zijns Scheppers, althans, daarin, dat hij vergelijkt.

\* \* \*

Doch dan moet ook die vergelijking zuiver zijn. Zij mag niet tegen elkander opwegen wat niet in wezen gelijksoortig is. Er moet een punt van vergelijking zijn, en alleen op dat ééne punt — of, zoo er meerdere zijn, op die bepaalde punten — mag de vergelijking geschieden.

En wat geen punt van vergelijking heeft, dat late de mensch staan in zijn hooge eenzaamheid, opdat hij niet door zijn vergelijkingen zich bezondige aan de waarheid.

\* \* \*

Ook Christus heeft men in vergelijking gebracht.

Eerst het vergelijk.

Toen de vergelijking.

Maar zoo onzuiver als een vergelijk is in de rechtszaal, zoo onwaarachtig is daarna de vergelijking in den tempel der waarheid ditmaal.

Wien wilt gij? Jezus — of Barabbas? Vergelijk ze; geef beiden hun kans, en zeg dan zelf, of niet de vergelijking uitvalt ten gunste van Jezus van Nazareth?

Zoo spreekt Pilatus.

En het heeft hem zeer verwonderd, dat deze vergelijking door het volk zijn leiders is gedaan ten ongunste van Jezus, die genaamd werd Messias.

Maar het verwondert ons niet meer.

Want hier is vergeleken wat niet mocht vergeleken worden.

En al zegt Pilatus — op grond van vergelijking — dat Christus Jezus staat boven Barabbas... het baat hem niet. Hij zegt eerst: Christus boven Barabbas: ik vind geen schuld in hem, en in Barabbas wel. Doch hij gaat zelf naar beneden en plaatst nu Christus naast Barabbas: wien van deze twee wilt gij? Zoo moest men nog één stap verder; ja, het moest. Het moest er uit straks: Christus onder Barabbas!

Zoo was de lijn der logica in deze rechtskrenking, in deze waarheidsverkrachting.

Want het FEIT van de vergelijking is meer dan de UITKOMST der vergelijking.

In de uitkomst zit altijd een fout, als het FEIT der vergelijking fout is.

Of Pilatus al zegt: ik vind geen schuld in hem, — en dus: Christus boven Barabbas — het baat hem niet. Want die waardschatting is wel juist; maar ze is toevallig op zijn standpunt. En ze is daarom onjuist, ze is grove leugen, omdat ze met een goede uitkomst wil gaan verdoezelen het kwade begin; omdat ze met een toevallig verkregen waarheid wil boete doen over de groote leugen in het uitgangspunt.

Want dit is die leugen: Pilatus heeft het met Jezus nog niet kunnen klaar krijgen. Hij weet niet, wat van hem te denken is. Hij vindt geen vergelijkingsmaatstaf voor Jezus' beoordeling. Hij weet niet Jezus in vergelijking te brengen.

Hij is eigenlijk verslagen.

Maar terwijl Pilatus door Jezus overmoesterd is, daar gaat hij met één brutale vergelijkingsdaad zich van Jezus, den onvergelykbare, meester maken.

Dat is zijn groote zonde.

De vergelijking was vals, want zij vond geen

punt van vergelijking. Zij had een schijn van zorgvuldigheid, doch was eigenlijk een brutaal bedrijf van de grootste ruwheid.

En toen het aan de orde stelden der vergelijking in beginsel een poging was, om Jezus Christus te overweldigen, toen moest die wil tot overweldiging van den Onvergelijkbare zich handhaven ten einde toe. Hij moest komen tot het vonnis: Christus onder Barabbas.

Het was logisch. Maar dan logisch in de betekenis van het onlogische.

Het was dus eigenlijk niet logisch, maar dynamisch.

En het was zeer slecht.

En wij, die het zien en hooren, mogen ons nu wachten niet voor de verkeerde uitkomsten alleen, doch vooral voor de zondige aanvangen in het vergelijkingswerk.

Wie voor Jezus van Nazareth geplaatst wordt, die wete: dat Hij niet te vergelijken is...

Want als mensch valt Hij binnen den kring van het eindige. Doch als God staat hij daarbuiten. En als God kan hij zeggen: Bij wien dan zult gij mij vergelijken, dien Ik gelijk zij?

Dit is een dogma zegt iemand.

Ja, gelukkig, antwoorden wij.

Maar zeg eens, of gij met uw „ervaring” het weerspreken kunt!

Och — wie is er niet als Pilatus? Wie heeft niet gevoeld, dat hij Christus Jezus niet vergelijken kon, anders dan door grofheid en verlegenheidsdaad?

Prijs Hem niet met schoone woorden, op grond van uw vergelijking. Maar erken, dat Hij Zichzelf is en niemand meer. Hij is alleen dan die Hij is; zichzelf bekend en niemand nader. En vergelijken is hier zoeken naar waarheid als ze uit het gezicht verdwenen is.

K. S.

## KERKELIJK LEVEN.

### Synode-indrukken.

#### VIII.

#### De indruk in het land.

De publikatie van het dogmatisch-exegetisch rapport met zijn konklusies en die van de kerkrechtelijke konklusies hebben, naar wij van verschillende zijden vernemen, door heel het land een diepen indruk gemaakt.

Zij, die zich bezorgd maakten, dat onze kerken in dit geval van leertucht niet zouden durven doortasten, voelen zich verlicht.

Anderen, die meenden, dat het om een klein geschil ging en dat de zaak-Geelkerken kunstmatig was opgeblazen, erkenden eerlijk, dat door het dogmatisch rapport hun oogen waren opengestaan voor het ontzaglijke gevaar, dat onze kerken bedreigde.

Zij, die in den waan verkeerden, dat op den achtergrond persoonlijke sympathiën en antipathiën de figuren op den voorgrond bewogen, betuigden hun leedwezen over die verdenking.

Heel de Gereformeerde pers — op één uitzondering na — gaf uiting aan haar gevoel van voldoening over den uitslag.

Wij voelen weer grond onder de voeten.

Dat is het thema, dat men bijna van alle kanten beluisteren kan.

De indruk is zoo goed als algemeen: onze kerken stonden voor het dilemma om of de waarheid der Schrift volkomen te handhaven en daarmee te blijven in de lijn der Reformatie of om de deformatie officieel toe te laten.

En doordat de Synode het laatste zonder aarzeling heeft afgewezen en eenparig voor het eerste gekozen, oogste zij den dank in van zeker meer dan 99 percent onzer Gereformeerden.

Het kan natuurlijk niet van onze rubriek gevergd, dat daarin allerlei brieven en berichten, waarin die blijdschap wordt vertolkt, worden opgenomen.

Het zij voldoende de verademing te konstateeren, welke de besluiten der Synode alom heeft gebracht.

De stemmen zijn verstomd, welke waarschuwen, dat de Synode te Assen voorbarig was saamgeroepen.

Voor velen, waaronder ook vooraanstaande mannen, is deze vergadering een openbaring geweest.

Zij vinden er geen doekjes om: wij wisten niet, dat de afwijking van de belijdenis reeds die afmeting had aangenomen.

Het echt Gereformeerde besef is hierdoor niet weinig gesterkt.

Dat mag tot het goede gerekend, wat dit op zichzelf zoo droevig geschil, reeds heeft opgeleverd. Velen zijn ontwaakt uit hun rust.

Zij betrekken thans de wachtposten.

Zij bewonderen meer dan in jaren de heerlijkheid van ons Gereformeerde belijden.

Natuurlijk bleven ook protesten niet uit.

Maar wij kunnen ons niet onttrekken aan den indruk, dat meer dan één protest op misverstand is gebaseerd.

En het ligt op den weg van de getrouwe kerkelijke pers om dat misverstand uit den weg te ruimen.

Hoe jammer toch zou het zijn, indien deze zaak eenige scheuring — hoe gering van omvang ook — ten gevolge had.

De Synode heeft zich gelukkig niet door vrees voor scheuring laten leiden.

Trouweus, indien zij de vrees om advies had gevraagd, zou zij geen raad hebben ontvangen, die in orakeltaal sprak en waaruit zij nooit had wijs kunnen worden.

Het stond toch zóó, dat, wanneer het gevoelen van Dr Geelkerken ware geduld, tal van kerkleden zich niet aan het besluit der Synode zou hebben gekonformeerd.

Dat was geen looze bedreiging, maar vast voornemen.

En daarmee zou aan onze kerken het edelste bloed zijn afgetapt.

Zij zouden verloren hebben zulken, die zich onvoorwaardelijk buigen onder den scepter van Koning Jezus, gelijk Hij Zich openbaart in de Schrift in haar geheel en in elk harer deelen in het bijzonder.

Maar, zooals gezegd, de Synode heeft de vrees niet gekonsultieerd.

Zij heeft zich niet ingelaten met kansberekening over een scheuring links of een scheuring rechts.

Zij is slechts te rade gegaan met Schrift en belijdenis.

En de uitkomst gaf zij over aan Hem, die al de eeuwen door voor Zijn kerk heeft gezorgd, haar gedurig weer van dwaling heeft gezuiverd, haar inzicht in Zijn Woord heeft verhelderd.

Daarom konden de Synodale zittingen ook zulk een kalm verloop hebben.

En die kalmte, haar ingestort door den Geest der waarheid, heeft het vertrouwen in haar versterkt.

#### De niterste welwillendheid.

Waar zulk een kalmte haar eigen was, kon het niet uitblijven, dat zij tegenover Dr Geelkerken heel welwillend stond.

Zij heeft die welwillendheid zelfs gedreven tot het uiterste.

Ja, men heeft weleens gevraagd of zij daarin niet een tikje overdreven heeft.

Het juiste midden valt vaak moeilijk te treffen.

En ieder zal het toch moeten toestemmen, dat het altijd beter is, iets te welwillend te zijn, dan aan een tekort aan welwillendheid mank te gaan. Vanzelf heeft een Synode ook te waken voor eigen waardigheid.

Die waardigheid is haar niet door menschen opgelegd.

Zij heeft die ontvangen van het Hoofd der kerk. Daarom mag zij die niet laten aantasten.

Doch gelukkig houden de Gereformeerden hun Synode wel zóó in aanzien, dat deze zich over het verlies van haar waardigheid niet al te bezorgd behoeft te maken.

Zij kon dan ook tegenover Dr Geelkerken toegewijder staan, dan op zichzelf het strenge recht het toeliet.

Deze niterste toegewijder bleek allereerst uit

#### De Citatie.

De kerken hebben het recht een Dienaar des Woords, tegen wien een klacht is ingebracht, te citeeren, d. i. voor zich te roepen om voor haar verantwoording te doen.

Over dat citatie-recht vindt men het noodige in het kerkrechtelijke rapport.

Wij gaan dat thans niet ontwikkelen.

Nu bleek het noodzakelijk Dr Geelkerken te citeeren.

Maar hier was dit een ingewikkeld geval.

In den regel vermeldt men het woord „citeeren” in den oproep niet.

Ook de Synode van Leeuwarden gebruikte het niet tegenover Ds Netelenbos.

Alleen in uiterste noodzaak, wanneer de geroepene niet verschijnt, pleegt men er gebruik van te maken.

Daartoe zag b.v. de Classis Amsterdam zich tegenover Dr Geelkerken gedwongen.

Deze geschiedenis bewees, hoezeer Dr G. zich aan dat woord stootte.

Hij gaf te kennen, dat hij zich door niemand zou laten citeeren.

Waar de zaken zóó stonden, was daar de Synode niet verplicht om tegenover Dr Geelkerken zich van het woord „citeeren” te bedienen, ten einde hem duidelijk te maken, dat de kerken haar citatie-recht niet konden en mochten prijsgeven?

Men gevoelt het moeilijke van dit punt.

Om echter zooveel mogelijk alles te vermijden, wat Dr G. prikkelen kon, besloot zij haar oproep te formuleeren in termen, die vriendelijker klonken.

Zij deed daarmee van haar citatie-recht geen afstand.

Dat zou tegen ons Gereformeerd kerkrecht indruisen.

Alleen het woord „citatie” schakelde zij uit.

Zoo werd dan het volgende telegram gekoncipieerd:

„Synode verzoekt u, morgen, Woensdag om 2 uur ter vergadering te komen voor toelichting van uw protest, inlichtingen met betrekking tot uw zaak en nadere verklaring van gevoelen.”

„Citeeren” was vervangen door „verzoeken”.

#### — Droeve afloop.

Besloot de Generale Synode verleden week Vrijdag Dr Geelkerken voor drie maanden te schorsen, opdat hij zich in dien tijd zou beraden en overeenkomstig de vurige bede van den Praeses zich zou veroolmoedigen en met schuldbelijdenis terugkeeren, zoo is de laatste hoop vervlogen.

Gingen er stemmen op, dat de vier dagen bedenktijd (welke door de korrespondentie tot zeven dagen zijn verlengd) om de bekende verklaring te onder teeken, wel wat kort was, Dr G. heeft gemeend de drie maanden bedenktijd, welke de Synode hem schonk, niet noodig te hebben.

In minder dan een dag was hij met zijn oordeel gereed en stond zijn voornemen vast zich aan het schorsingsbesluit niet te onderwerpen.

Een zelfde gedragslijn volgde de meerderheid van den kerkeraad van Amsterdam-Zuid.

Zij had op Zondag 7 Maart een deputatie per auto naar den Praeses gezonden, om mede te deelen, dat zij met haar antwoord tegen den tijd, waarop de Synode zou bijeenkomen, niet klaar kon zijn, ofschoon de Synode om geen antwoord van den kerkeraad gevraagd had.

Maar haar beslissing om tegen het besluit der Synode in te gaan, viel aan den avond van den zelfden dag, waarop de schorsing van Dr G. bekend was geworden.

Wij kunnen het niet anders dan betreuren, dat zulk een haast werd gemaakt.

Met zich aan de beslissing der Synode te onderwerpen, zouden en Dr G. en de meerderheid van den kerkeraad niets hebben verloren.

Men zou den tijd hebben gehad om alles nog eens rustig te overwegen.

Het mocht evenwel zoo niet zijn.

Dr G. trad Zondag 14 Maart toch op en het politiegeleide gaf aan dit geval zelfs iets sensationeels.

Zoo werd de Generale Synode gedwongen om in te grijpen.

Zij had, hoewel zij het tegendeel hoopte, de mogelijkheid, dat het zóó zou loopen, toch onder de oogen gezien.

De besluiten lagen gereed om, zoo Dr Geelkerken of de kerkeraad of beide niet in de schorsing zouden barmsten, tot afzetting uit het ambt over te gaan.

Trokken de afgevaardigden de voorgaande weken toch al niet welgemoed naar Assen op, ditmaal was de gang nog zwaarder.

Het is waarlijk geen geringe zaak broeders in het ambt te moeten ontzetten.

Als het er op aankomt, voelt men eerst, hoe pijnlijk dit is.

Maar er kon niet gearzeld, wijl het hier niet ging over een bijkomstige, doch een zeer principiële kwestie.

Uit enkele adressen bleek, dat sommigen het principiële van deze kwestie nog niet voldoende inzien.

Op onze Gereformeerde pers rust thans de roeping, dit helder in het licht te stellen, een roeping, waaraan ook wij ons niet mogen onttrekken.

Hoe verheugend zou het zijn, indien en Dr G. en de meerderheid van den kerkeraad bij nadere bezinning alsnog hun doolweg verlieten en zich weer bij de Gereformeerde Kerken voegden.

Nog is hun de pas niet afgesneden.

Nog moet er den Heere om gesmeekt worden.

Bij al deze droefheid stemt het dankbaar, dat een deel van den kerkeraad trouw bleef en dat een groot deel van de gemeente tot deze scheuring niet zal medewerken.

Reeds zijn er maatregelen getroffen, dat het trouwe deel der gemeente, de eigenlijke Gereformeerde Kerk van Amsterdam-Zuid dus a.s. Zondag zal kunnen samenkomen.

Om konflikten te voorkomen en alles een ordelijk en vredelievend verloop te doen hebben, zal deze samenkomst wel in een lokaal of in lokalen worden gehouden.

Vanzelf draagt dit een voorloopig karakter.

Wij vertrouwen, dat men aan beide kanten aan verkeerde bewegingen des vleesches niet zal toegeven.

Met sensatie, met „relletjes” is de kerk des Heeren niet gebaat.

Het is niet onmogelijk, dat ook in andere deelen van het land zich kleinere of grootere groepen zullen vereenigen, die de zijde van Dr G. kiezen.

De Synode heeft ook daarover haar gedachten laten gaan en vaste lijnen getrokken.

Zij heeft deputaten benoemd om, zoo noodig, delijk op te treden.

Hartelijk wenschen wij, dat zij passief kunnen blijven.

Voor iemand zijn houding bepaalt, wachte hij eerst de nadere toelichting over de Synodale besluiten af.

Wij willen o zoo gaarne allen voor onze kerk behouden.

Doch alleen op voorwaarde van oprechtheid. Niemand konformeere zich geveinsdelijk.

Is iemand het veroordeelde beginsel van Dr G. van harte toegedaan, dat hij van ons scheide, hoe smartelijk het ook voor ons is.

Dat wij scheiden in vriendschap en onderling waardering.

De twee worden, k samenvloeie

De Synod

ginsel van

En dat l

niet toesta

Hoezeer v

scheur toch

toeroepen:

Het is ve

oos lossche

houden.

Wij blijve

dan als dw

En de dw

laten, zu

de waarhe

Maar nog

overijling.

Het worc

sank van

's Heeren

Men deze

begeerde k

Dan twijf

nu nog mis

men in het

van de Sch

heeft.

En zij zu

Synode geg

vreemde be

Blijve al

geweerd.

Zoo is h

was en nes